

Asia: HE 81/2026

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi terveydenhuoltolain, vankeuslain 10 luvun 1 §:n ja tutkintavankeuslain 6 luvun 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta on pyytänyt Varsinais-Suomen hyvinvointialueen lausuntoa hallitukseen esitykseen HE81/2026.

Kiitämme mahdollisuudesta lausua hallitukseen esitykseen. Keskitymme lausunnossamme kommentoimaan vain hoitopaikan valintaa koskevaa ehdotusta. Muilta osin meillä ei ole tarkennettavaa aiemmin lausumaamme.

Kommentit hoitopaikan valintaa koskevista ehdotuksista ja perusteluista:

Emme kannata hoitopaikan valintaa koskevaa ehdotusta, joka mahdollistaisi valinnan nykyisestä vuoden välein tehtävästä vaihdosta 3 kuukauden välein vaihtamiseen. Muutos on selkeästi ristiriidassa hallitusohjelman ja sosiaali- ja terveysministeriön hoidon jatkuvuuden mallin kanssa. Pidämme tärkeänä, että hoidon jatkuvuutta edistävän ja tukevan mallin laajentaminen turvataan. Hoidon jatkuvuutta turvaavalla mallilla on tutkimusnäyttöä ja se on todettu vaikuttavaksi todetun hoidon jatkuvuuden kanssa. Potilaiden valinnanvapauden lisääminen on lähtökohtaisesti myönteinen asia, mutta 3 kk hoitokontaktin jälkeen hoidon jatkuvuuden tuomat edut ovat vasta muotoutumassa ja hoitosuhteen potentiaali ei ole vielä kypsynyt. Hoidon jatkuvuuden tuomat edut ovat nähtävissä vasta pidemmän hoitosuhteen jälkeen (1 vuoden jälkeen), joten 3 kk välein tapahtuva vaihtaminen ei ole kannatettavaa potilaankaan kannalta vaan lisää vain hallinnollista työtä.

Käytännön toiminnassa on havaittavissa, että toistuvasti hoitopaikkaa vaihtavat olisivat usein nimenomaan niitä asiakkaita / potilaita, jotka erityisesti hyötyisivät pysyvästä, pitkäaikaisesta hoitosuhteesta samalle ammattilaiselle esim. mielenterveys- ja päihdepotilaat. Mikäli mahdollisuus vaihtaa hoitopaikkaa muuttuu neljännesvuosittaiseksi, riski ”palvelushoppailuun” ja tarvehakuiseen valinnanvapauteen kasvaa merkittävästi. Toistuvaan hoitopaikan vaihtoon liittyä myös potilasturvallisuusriskejä. Lisäksi muutos on potentiaalinen lisäämään byrokratiaa entisestään, millä ei ole saavutettavissa parantunutta potilaan hoidon vaikuttavuutta.

Varsinais-Suomen hyvinvointialueen alueella sijaistee paljon vapaa-ajanasuntoja erityisesti Kustavin, Paraisten ja Kemiönsaaren alueella. Jo tällä hetkelläkin mökkiläiset voivat käyttää oleskelupaikkakunnan alueen terveyskeskuspalveluita hoitosuunnitelmaan perustuvissa hoidoissa ja tutkimuksissa terveydenhuoltolain 48 §:n 1 momentin nojalla. Lakimuutos ei siis oleellisesti muuttaisi hoitoon pääsyä joustavammaksi. Jos mökkiläinen muuttaa hoitopaikan valintaansa aina 3 kk välein asumispaikkakuntansa ja mökkipaikkakuntansa välillä, on suurena riskinä se, että hoitovastuu pirstaloituu, hoitosuhdetta ei synny ja todellista hoidonjatkuvuuteen liittyviä etuja ei ole saavutettavissa. Tästä syystä on tärkeää, että hoitovastuu pysyy asumispaikkakunnalla ja hoitosuunnitelman mukaisesti tarvittavaa hoitoa voi saada tarvittaessa mökkipaikkakunnalta.

Yhteenvetona toteamme, että tälläkin hetkellä on mahdollista toteuttaa hoitosuunnitelman mukainen hoito esimerkiksi mökkipaikkakunnalle, ilman että sitä varten tarvitsee käyttää valintaoikeuttaan hoito paikan valintaan. Kanta-palveluiden kautta on myös mahdollista nähdä toisen hyvinvointialueen kirjaamat potilastiedot henkilön suostumukselle, joten se tukee myös hoitosuunnitelman mukaista hoitoa. Sen sijaan esimerkiksi henkilön oman hyvinvointialueen sisällä tapahtuma terveysaseman vaihto kolmen kuukauden välein ei ole kannatettava muutos, eikä tue myöskään potilaiden hoidon jatkuvuutta.